

BIBLIOGRAFIA

ESPAÑOL, Francesca. *El gòtic català*. Fotografies de Ramon Manent. Manresa: Fundació Caixa Manresa – Angle Editorial, 2002. 351 p. amb il·lustracions.

Francesca Español en redactar un llibre de síntesi com és aquest ha fet una tasca complexa i complicada. Resumir tres-cents anys d'història de l'art sense seguir l'esquema temàtic tradicional (arquitectura, escultura o pintura), sinó estructurant-lo per períodes històrics i cronològics en els quals ha inclòs la totalitat de la temàtica artística fa que l'obra representi una novetat important en assenyalar les aportacions més destacades de cada un dels períodes estudiats. A més hem d'agrair la valoració que de l'arquitectura civil i militar fa al llarg del treball. Aquesta manifestació de l'arquitectura no religiosa queda, moltes vegades, en un plaol secundari, gairebé oblidada. La tasca de recerca feta per la professora Español ha estat molt acurada, cosa que li ha permès aportar una informació nova i valuosa que l'ha convertit en una fita que no poden oblidar posteriors investigadors.

Comença el primer capítol, *La Catalunya del segle XIII: del tardoromànic a les catedrals gòtiques*, amb la data de l'any 1203, col·locació de la primera pedra de la catedral de Lleida i any també de la institucionalització de la primera confraria documentada: sant Marc dels sabaters de Barcelona, triomf de la burgesia ciutadana. El capítol *El lideratge estètic de Jaume II a l'assumpció del gòtic*, dedicat al regnat de Jaume II el Just (1291-1327), pensem que és molt reeixit en valorar la tasca feta per aquest comte-rei que va permetre el total triomf del gòtic català. Destacariem altres dos capítols: *Entre el palau i el panteó: comtes i vescomtes, promotors* i *La ciutat i el seu entorn*, aquest darrer molt encertat en valorar la ciutat com a promotora de l'art i obra d'art per si mateixa, ja que no deixa d'ésser un centre d'arquitectura civil i militar. L'autora no oblidia el rei Cerimoniós: *Els projectes reials: Pere el Cerimoniós*.

Tota bona obra d'història de l'art, i fins i tot d'historiografia en general, ha d'estar acompanyada d'una il·lustració que expliqui i, a la vegada, completi el text. En el cas d'aquest llibre sobre el gòtic català hi ha una aportació de selecció de fotografies, moltes vegades d'obres de gran valor, no diem inèdites però quasi desconegudes. La tasca de Ramon Manent ha estat excel·lent, i en aquest tema no hem de silenciar i a la vegada felicitar l'aportació de l'equip editorial que no ha negat l'important esforç econòmic que representa la informació gràfica.

Ens hem de felicitar de la tasca d'investigació feta per Francesca Español, de l'esforç fet per la Caixa de Manresa i Editorial Angle, i no deixem de considerar que és una obra que ha de figurar a la biblioteca dels estudiosos o dels simples afeccionats tant del romànic com del gòtic català

Joan-F. Cabestany i Fort

INFORMACIÓ

El dia 12 de febrer d'enguany es va inaugurar l'exposició *El monestir de Pedralbes. La recuperació d'una joia de l'art català*, que es prolongarà fins el mes de gener del pròxim any 2004. L'exposició té com a finalitat donar una acurada informació de la tasca feta i per fer per a la conservació i restauració d'un monument tan emblemàtic com és el monestir de Pedralbes, no solament per a la ciutat de Barcelona, sinó com una de les primeres grans construccions de l'arquitectura gòtica catalana. Sortosament, la continuïtat de la vida monàstica des del segle XIV fins als nostres dies ha tingut com a resultat la seva conservació tot i les petites modificacions sofertes com a conseqüència d'aquesta utilització al llarg de quasi 600 anys. La

conferència de la Dra. Anna Castellanos, el proper dia 7 d'abril, ens ha de permetre endisar-nos en la història d'aquest monestir i serà una introducció per una visita a fer en els inicis del curs 2003-2004. Amb motiu de l'exposició s'ha editat un fulletó explicatiu de la mostra amb el mateix títol: *El monestir de Pedralbes. La recuperació d'una joia de l'art català*.

* * *

El dimecres 2 d'abril, a les 7 de la tarda, a la Sala d'Art Romànic, àmbit V, les pintures de Sant Climent de Taüll del Museu Nacional d'Art de Catalunya, tindrà lloc un acte en memòria d'Emília Tarracó, conservadora del Museu i sòcia d'AAR. Presidirà la sessió Eduard Carbonell, director del MNAC i farà la presentació Miquel Siljà president del Centre d'Estudis Comarcals del Ripollès. La conferència *El castell i el santuari de Mogrony dins la història i la llegenda del Ripollès* serà pronunciada pel Dr. Antoni Pladevall, membre de l'IEC i soci de mèrit d'Amics de l'Art Romànic.

* * *

El dimecres dia 2 d'abril tindrà lloc al Museu Episcopal de Vic la presentació del Pla Director del Monestir de Sant Benet de Bages. Aquest acte té una finalitat molt concreta: donar a conèixer la tasca que es pensa dur a terme per rehabilitar aquest conjunt monacal d'un extraordinari valor arquitectònic medieval, enriquit per l'aportació feta en els segles XIX i XX pels seus propietaris, la família del pintor Ramon Casas. La tasca a realitzar és complexa i llarga. Amb tot, la Fundació Caixa de Manresa creu que podrà mostrar els inicis d'aquesta restauració durant l'any en curs.

NOTÍCIES

El nostre consoci Josep Mairal ha presentat a la Masia-Molí de Can Batlle de Vallirana la seva "XXX Mostra d'Art Romànic a Catalunya. Exposició amb tècnica tridimensional". La mostra s'ha pogut visitar entre els dies 7 i 23 de març de 2003. La inauguració fou precedida d'una xerrada feta pel mateix autor de l'exposició, Josep Mairal. El felicitem per la seva tasca de difusió del coneixement de l'arquitectura romànica catalana amb aquesta especial tècnica de pintura i relleu, de creació pròpia. Esperem i desitgem que la seva obra tingui la continuïtat que el seu entusiasme de creador i d'expositor mereix.

* * *

Les esglésies de Sant Feliu i Sant Esteve de Montformit (la Torre de Cabdella, Pallars Jussà) les documentem des del segle XI. Ara bé, el petit poblat que estava el seu entorn patí el despoblament conseqüència de les pestes que a partir de l'any 1348 es van succeir, amb una davallada demogràfica molt important a les terres situades a llocs amb una agricultura tan pobre com són moltes zones del Pallars Jussà. L'església de Sant Feliu, l'any 1770, havia quedat abandonada, possiblement en un estat ruïnós. Les funcions parroquials continuaren a Sant Esteve, temple que a darreries del segle XVIII o inicis del segle XIX, restà també abandonat, en produir-se una pèrdua total de la població d'aquesta contrada. L'oblit de la seva exacta situació en dos-cents anys de despoblament és lògic i natural i més en zones boscoses i al marge dels camins moderns. Per això ens hem de felicitar que el senyor Josep Santsalvador, responsable de l'Arxiu Gavín a Tàrraga hagi aportat informació de la seva ubicació i de les restes conservades d'aquestes dues esglésies. Les esmentades restes són escasses, però permeten un estudi que les valori. Encara que només